

Kamyon Kafe • Çiğdem Sezer

Çocuk Kitaplar • Roman • 136 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

ERDEMLER • DUYGULAR • GELENEKLER • SOSYAL İLİŞKİLER • DEĞERLERİMİZ

anılar • nesillerarası iletişim • yoksulluk • komşuluk • ebeveyn kaybı • turizm • dayanışma • sırlar • kentleşme • vefa • bellek • türküler

Ödüllü şair ve yazar **Çiğdem Sezer**'in Uluslararası Çocuk Kitapları Kurulu'nun (IBBY) 2020 Onur Listesi'ne giren romanı, sıradan bir evde yaşananları, şiir ve şarkılar eşliğinde umuda dönüştüren sıcak bir dönem anlatısı. Vefanın, iyiliğin, sevginin izini süren, bizi biz yapan hatıralara sahip çıkan roman, modern dünyanın gerçeklerinden ve teknolojiden uzakta, taşra yaşamının ayrıntılarını ustalıkla, incelikle damıtıyor. Kapısı hep açık evlerle dolu, gerçek, kurgulanmamış, nasılsak öyle, ev gibi bir mahalle... Çoluk çocuk her yaştan okur için, eski günlerden çıkıp gelen, özlediğimiz bir dost gibi.

Annesini yitirmiş, babası da uzaklara gitmiş bir çocuk, dedesi ve anneannesiyle yaşamaktadır. Derviş Dede'nin her gün özenle baktığı kırmızı kamyonu neyse, Mukadder Anneanne için de dikiş makinesi odur. Azla yetinmeyi bilen, birbirini ve hayatı seven bu aile için asıl zenginlik iç huzurudur. Mahallede olup biten olaylar, eve girip çıkan komşular, Tanrı misafirleri, küçük torunun hayatında zamanla derin izler bırakacaktır...

TARTIŞMA KONULARI...

1. Mukadder Sultan'la Derviş Baba'nın ilişkisi için neler söylenebilir? Her birini hangi sözcüklerle tanımlarsınız?
2. Mukadder Sultan, neden komşusu Mecbure Teyze'nin mahalleden taşınmasına büyük tepki veriyor? "Ahretlik" ne demek? Çevrenizde bu sözcüğü kimlerden duydunuz?
3. Arif'in çocukluğunda dedesi ve anneannesi ile yaşadığı evi ve mahalleyi kitabı okumayan birine nasıl anlatırsınız?
4. Meryem Hanım kim? Evlenirken ismini neden değiştirmek zorunda kalmış? Mezar taşı neden sorun oluyor?
5. Hangi koku Arif'e annesinin ölümünü hatırlatıyor? Sizin de bir koku nedeniyle hatırladığınız olaylar, yerler ya da kişiler var mı?
6. Zeki Abi ile nasıl tanışıyorlar? Siz Zeki Abi'nin yerinde olsanız size böyle bir şaka yapan çocukla ilgili ne düşünürdünüz? İş bulup yoksul ailesine destek olmak yerine okumayı seçen Zeki Abi'ye bencil denebilir mi? Nedenleriyle açıklayın.
7. Arif, Fitnat Teyze'nin torununun kız olmasını istemediği halde Gülçin'i gördüğünde neler hissediyor? İkisi iyi arkadaş oluyorlar mı?
8. Dedesi, Nana'nın bunamasını torununa nasıl bir benzetmeyle anlatıyor? Falcı Nimet, Nana'ya neden "göçmen kuş" diyor? Nana'nın geçmişinde neler var?
9. Arif, bir kadının muhtar olmasına neden şaşırıyor? Zennure Hanım'ın, erkek muhtara gününü göstermek için muhtar olduğu söylenebilir mi? Zennure Hanım'ın hikâyesi ne?
10. Mahalle boyu piknikler için Arif neler anlatıyor? Sizin mahallenizde piknik, yemek gibi toplu etkinlikler düzenleniyor mu? Zeki Abi, onu İpek'e kardeşi olarak tanıttığında Arif neler hissediyor?
11. Konuşmayan Gadem'i konuşturmaya çalışmasının sonrasında Arif neden suçluluk duyuyor? Gadem'le aralarında nasıl bir bağ kuruluyor?

12. Arif'in çocukluğunda anneannesi ve dedesiyle yaşadığı mahallede komşular birbirlerine nasıl destek oluyor, birbirleri için neler yapıyorlar? Bugünün mahalle ve apartman komşulukları ile karşılaştığınızda ne farklar görüyorsunuz?
13. Dedesinin kamyonu Arif'e ne ifade ediyor? Büyüyüp mühendis olduğunda bu kamyonu kafe olarak düzenlemek, onu büyüten anneannesine ve dedesine vefasını göstermenin yolu olabilir mi?
14. Zeki Abi ve İpek Abla kızlarının ismini nereden esinleniyorlar?
15. Kitapta en çok hangi mahalleli karakterin hikâyesinden etkilendiniz? Nedenleriyle açıklayın.

YARATICI ETKİNLİKLER...

- **Maket:** Sınıfça, istediğiniz malzemeleri kullanarak romandaki “Kanaat Nakliyat” kamyonetinin maketini yapın. Herkes çok sevdiği bir anısını kâğıda yazarak kamyonetin kasasına koysun. Böylece hikâyede Arif'in, kamyonetinin kasasında saklı, elmaslara değişmeyeceğini söylediği hatıraları gibi siz de kendi hatıralarınızı yaptığınız bu maketin kasasında saklayın. “Sınıfın Anı Kamyonu”na gözünüz gibi bakın.
- **Resimleme:** Herkes, Arif'in çocukluğunda dedesi ve anneannesi ile yaşadığı mahallenin ve evin zihninde canlandığı biçimde resmini yapın.
- **Oyun:** Bütün sınıf önceden belirlediğiniz bir gün, öğle molasında varsa okulun bahçesinde uygun bir köşede ya da sınıfta “piknik” yapın. Evden getirdiğiniz sandviçlerinizi yiyerek, piknik anılarınızı paylaşma oyunu oynayın. Daha önce pikniğe gidenler ilginç anılarını, gitmeyenler ise hayali bir pikniği anlatsın. Pikniklerde oynanabilen oyunlardan koşullarınıza uygun olanları birlikte oynayın.
- **Araştırma:** Kitabın 95. sayfasında Arif, dedesiyle yokuşu tırmanırken yolun iki yakasındaki kahvehane, bakkal, manav, kasap gibi dükkânların isimleri sayıyor. Herkes kendi evinin yakınlarında dükkânların olduğu bir sokağı gözlemlesin. Hangi dükkânlar var, not etsin. Mümkünse fotoğraflarını çeksun ya da velisine çektirsin. Listeleri fotoğraflarıyla birlikte Arif'in çocukluğundakilerle karşılaştırsın. Neler değişmiş? Hangi tür dükkânlar günümüzde de var? Zaman kentleri nasıl değiştirmiş, irdeleyin.
- **Gezi:** Arif'in dedesiyle gittiği “Kitap Kokusu” adlı sahafı daha iyi anlayabilmek için sınıftan küçük bir grup, varsa ilçenizdeki bir sahafı ziyaret etsin. Arif'in tarif ettiği kokuyu duymaya çalışsın. Sahafta ne tür kitaplar var? Böyle bir dükkânda olmak neler düşündürüyor; neler hissettiriyor? İzlenimlerini ve sahafla yaptıkları sohbeti sınıfa aktarsınlar.
- **Canlandırma:** Gönüllü öğrenciler küçük aksesuarlar kullanarak romandaki Mecbure Teyze, Falcı Nimet, Meryem Hanım, Zeki Abi, Zennure, Fitnat Teyze, Nana, Gadem, Derviş Dede, Mukadder Anneanne gibi karakterlerden istedikleri birini seçerek canlandırsınlar. “Ben Mecbure; Mukadder'in ahretliğiyim. Birbirimizin her derdine koşarız. Arif de elimizde büyüdü. Pişirdiğim dürümlere, poğaçalara hiç dayanamazdı...” formatını kullanarak, o kişi hakkında kitapta anlatılanları kendi hayalleriyle birleştirerek karakteri tanıtsınlar. Böylece “Kamyon Kafe” kitabının mahalle sakinleri sınıfa taşısın.
- **Sosyal Sorumluluk Projesi:** Kitapta Arif'in, dedesini hiç bırakmayacağına söz verdiğini okuyoruz. Dedesi böyle ilgili ve sevgi dolu bir torunu olduğu için şanslı. Oysa bu şansı bulamayan yaşlılar da var. Sınıftan gruplar halinde organize olarak her grubun il ya da ilçenizdeki bir yaşlılar evini ziyaret ederek oradakilerle ilgilenmesini sağlayın. Periyodik olarak düzenlenecek bu ziyaretlere veliler de katılabilir.
- **Yazma:** Hurda bir araba, metruk bir bina, eski bir sokak, kırık bir oyuncak gibi geçmiş olan bir “şey”in resmini sınıfta tahtaya asın. Herkes hayalinde ona yakıştırdığı kısa bir öykü yazsın. Bakalım kimler neler hayal edecek?
- **Müzik:** Romanda geçen türkülerden birini öğrenmeye çalışın. Ailelerinizden de başka türküler öğrenmeye çalışın ve yıl sonunda bir sınıf ya da okul gösterisi planlayın. Okulunuzda varsa müzik öğretmeninizden yardım alabilirsiniz.